

Kaasamispraktikate kogumik - ülevaade valitsusasutuste praktikast 2009. - 2010. aastal
Kõikide juhtumite kirjeldused
www.ngo.ee/tof

Kaasamise planeerimine

eesmärgi seadmine

võib tuua välja nii arengukava vm tegevuse eesmärgi kui ka kaasamise eesmärgi

kaasamise eesmärgist on vajalik teavitada ka kaasatavaid

12st juhtumist oli eesmärk selgesti välja toodud 5-l juhul

arengukava kaasamisprotsessi üks eesmärkidest oli osaliste võimustamine - osalejatele aktiivse rolli andmine arengukava koostamisel

teadvustada koostööpartneritele nende tegevuste ja otsuste mõju valdkonnale

kaardistada peamised kitsaskohad kehtiva seadusandluse ning nüüdseks väljakujunenud olukorra, tõekspidamiste ja vajaduste vahel

häid näiteid

Algusest peale peeti väga oluliseks partnerite tõhusat kaasamist, et koguda informatsiooni, ideid ja ekspertarvamusi. Samuti oli soov jõuda asjassepuutuvate osapooltega konsensusele, et vältida konflikte ning tagada arengukava rakendumine.

senised partnerid

uued partnerid

soovitus: kaasatavate valiku alused võiks välja öelda, kirja panna

kaasatavate valik

arengukavade ja õigusaktide puhul erinevad (esimesel rohkem valdkondlikud eksperdid, erialaliitude esindajad; teisel valdkonnas toimetavad MTÜd, katusorganisatsioonid, seotud ministeeriumid)

ekspert (nt ministeeriumi ja nõuandva kogu ühine tööühm)

kaasaja roll

koordinaator (kuna ministeeriumil endal ei olnud piisavalt kompetentsi vastava määruse kirjutamiseks)

tutvustada kaasatutele plaani ja anda aega tagasisideks

ministeeriumis olgu üks vastutaja kaasamisprotsessi eest (selged ülesanded!)

Soovitused kaasamise planeerimiseks

mõelda kommunikatsioonile (sh meediaplaan) kohe alguses

Kasutatud meetodid

moodustati uued tööühmad

juba toimivad nõuandvad kogud (nt Kalandusnõukogu) jm tööühmad (nt ettevõtjate ümarlauad)

ettekanded partnerite seminaridel (nt Kaupmeeste Liidu teabepäev)

nt arengukava avaüritus eraldi korraldatud konverentsid

avatud ruumi meetod

tööühmades aktiivtöö meetodid, nagu Disney mudel, SCORE

koolitused, kui eesmärgiks ühistegevuse soodustamine

erialaajakirjandus (nt ajakiri Õiguskeel)

valdkondlik meedia (nt raadiosaade "Meretund")

Infojagamine

pressiteade osalusveebis avaldamise kohta

teade partneritele e-õiguses avaldamise kohta

minimaalne tase - eneseanalüüs; maksimaalne - tagasisideseminar

oluline on saadud infost õppust võtta

Soovitused hindamiseks

enamasti pole aega kaasamise mõju hindamiseks, rõhk rakendamisel

Ülesandepüstitus

Palun kirjelda lühidalt otsuse ettevalmistamise protsessi ja tulemusi kaasamise seisukohast. Oluline on just kaasamise põhjalikkus ja läbimõeldus. Otsime parimaid praktikaid!

Juhtumikirjeldusi esitanud ministeeriumid

HTM (1), MKM (4), KeskkM (1), SoM (2), PõM (3), KuIM (1)

Kaasamisjuhtumite tüübid

- arengukava
- direktiiv
- meetmed
- projektide rahastamine

Kelle käest nõu saadi

Ekspertid (Ernest&Young, Praxis, EMSL, Riigikantselei)

kaasamise käsiraamat www.ngo.ee/trykised

teiste ministeeriumite näited

Mida peeti eduka kaasamise tunnusteks?

tulemus

otsus sai kvaliteetsem
tekis rakendatav tulem
hiljem ei hakataks kohe ümber tegema (nt lõppversiooni sai kommenteerida, aga kaasamise lõpuks polnud enam kellelgi midagi lisada, Riigikogus ei tuleks "üllatusi")

kaasatavad

kaasatavate rahulolu nii protsessi kui tulemusega (osalejad suhtusid positiivselt ja innuga)
partnerite tundmine (ei ole umbisikuline list)
oli näha, et kaasatavad olid ise rahul, et nende kui ekspertide käest küsiti arvamust
99%-l juhtudest saime tagasisidet, st et vastati ettepanekuga või nõustuti olemasolevatega

avalikkus

meediakajastus positiivne (või puudub)

protsess

osapooltel on ühine arusaam kaasamise eesmärgist ja protsessist
kaasamisel tekkis lisaväärtus (nt leiti, et arengukavade koostamisele esitatavaid nõudeid tuleb rakendada paindlikult)
töögrupid võimaldasid küsimusega sügavamalt tutvuda, teravad eriarvamused on kogunemistel muutunud kompromissideks

Mis oli keeruline?

- aega oleks võinud rohkem planeerida
- kahju, et kõik ei osalenud, keda kutsuti
- raske saavutada aruteludel argumenteeritud taset
- kuidas hoida teadmispõhisust
- poliitilise tahte puudumine (või liiga suur huvi)
- pädevate isikute lahkumine protsessi jooksul
- kaasatavate erinev tase ja kogemused
- avalikkus saab eesmärgist valesti aru ja nopib üksikjuhuse välja
- lisauuringute vajadus

Veel positiivset välja tuua

Kaasamine on kujunenud elementaarseks tegevuseks
Eesti eeskujul moodustasid ka Läti kolleegid tööühmad
aja jooksul ja suhtluse tihenedes muutus protsess olulisel ja koostöö hakkas hästi sujuma
Protsessi lõpus seminar partneritele, kus tutvustatakse eelnõu lõpptulemust ja tänatakse osalemise eest
kaasajad ei kartnud eriarvamusi
laiaulatuslik kaasamine protsessi venimist kaasa ei toonud, sest kaasamine oli algusest peale protsessi planeeritud